

DECIZIE Nr. 48/2017 din 19 iunie 2017

EMITENT: ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE - COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

PUBLICATĂ ÎN: MONITORUL OFICIAL NR. 595 din 25 iulie 2017

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 48

din 19 iunie 2017

Dosar nr. 390/1/2017

Gabriela Elena Bogasiu	- vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție - președintele completului
Lavinia Curelea	- președintele delegat al Secției I civile
Ionel Barbă	- președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Andreia Liana Constanda	- judecător la Secția I civilă
Carmen Georgeta Negrilă	- judecător la Secția I civilă
Doina Popescu	- judecător la Secția I civilă
Carmen Elena Popoiag	- judecător la Secția I civilă
Nina Ecaterina Grigoraș	- judecător la Secția I civilă
Florentina Dinu	- judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Ana-Hermina Iancu	- judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Dana Iarina Vartires	- judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Emanuel Albu	- judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Eugenia Ion	- judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept învestit cu soluționarea Dosarului nr. 390/1/2017 este constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 27⁵ alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare (Regulamentul).

Ședința este prezidată de doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă doamna Mihaela Lorena Mitroi, magistrat-asistent desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulament.

Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ia în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția a IV-a civilă în Dosarul nr. 34.946/3/2013 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori, care a fost comunicat părților, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, fiind depuse de către părți puncte de vedere formulate în scris privind chestiunea de drept supusă judecării. La dosar au fost transmise hotărârile judecătorești relevante, identificate de instanțele naționale, precum și punctele de vedere teoretice exprimate de judecători. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că nu se verifică, în prezent, practică judiciară neunitară în vederea promovării unui recurs în interesul legii. La data de 31 mai 2017, după data întocmirii raportului, a fost înregistrat la dosar punctul de vedere transmis de Agenția Națională de Administrare Fiscală.

Doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, constată că nu există chestiuni prealabile sau excepții, iar completul rămâne în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

1. Curtea de Apel București - Secția a IV-a civilă a dispus, prin Încheierea din data de 21 octombrie 2015, în Dosarul nr. 34.946/3/2013, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în baza art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

"Dacă încasarea de către organismele de gestiune colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe a comisionului prevăzut de art. 127 alin. (1) lit. i) și art. 134 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, cu modificările și completările ulterioare, reprezintă o operațiune efectuată cu plată în sensul art. 126 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, și în consecință colectarea remunerațiilor pentru utilizarea drepturilor de autor și a drepturilor conexe de către organismele de gestiune colectivă poate fi calificată drept o operațiune impozabilă în sensul art. 126 din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare.

Dacă în interpretarea art. 134 și art. 140 din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, faptul generator și, respectiv, exigibilitatea taxei, în funcție de care se stabilește cota de taxă pe valoarea adăugată aplicabilă, au loc la data utilizării drepturilor de autor care a generat obligația de plată a remunerației sau la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești prin care a fost stabilită obligația de plată amintită."

II. Expunerea succintă a procesului în cadrul căruia s-a invocat chestiunea de drept menționată

2. Prin Cererea înregistrată pe rolul Tribunalului București - Secția a III-a civilă, la data de 30 octombrie 2013, cu nr. 34.946/3/2013, reclamantul CREDIDAM - Centrul Român pentru Administrarea Drepturilor Artiștilor Interpreți a chemat-o în judecată pe pârâta S.C. A S.R.L., solicitând instanței să pronunțe o hotărâre prin care să dispună obligarea pârâtei la:

- plata sumei de 5.562,89 lei, cu TVA, reprezentând remunerație datorată artiștilor interpreți sau executanți pentru radiodifuzarea de către postul de radio X a fonogramelor de comerț sau a reproducerilor acestora, pentru perioada 1 aprilie 2007 - 30 iunie 2011;

- plata sumei estimate de 250.000 lei, cu TVA, reprezentând remunerație datorată artiștilor interpreți sau executanți pentru radiodifuzarea de către postul de radio X a fonogramelor de comerț sau a reproducerilor acestora, pentru perioada 1 iulie 2011 - 30 septembrie 2013, urmând ca suma reală să fie stabilită prin expertiză contabilă;

- plata sumei estimate de 50.000 lei, reprezentând penalități de întârziere aferente

remunerațiilor datorate, urmând ca suma reală să fie stabilită prin expertiză contabilă;

- punerea la dispoziția CREDIDAM, conform art. 130 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 8/1996), a listei complete a fonogramelor utilizate în serviciile de programe pentru perioada menționată.

3. Prin raportul de expertiză contabilă efectuat în primă instanță s-a stabilit că valoarea remunerației datorate pentru perioada 1 aprilie 2007 - 30 septembrie 2013 este de 14.478,19 lei, că valoarea TVA-ului aferent acestei remunerații este de 3.474,77 lei și că valoarea penalităților de întârziere datorate pentru aceeași perioadă este de 14.403,72 lei. În cuprinsul raportului de expertiză expertul contabil a făcut mențiunea că TVA a fost calculat prin aplicarea cotei de 24%.

4. Prin Sentința nr. 208 din 11 februarie 2015, Tribunalul București - Secția a III-a civilă a admis cererea reclamantului CREDIDAM, a obligat-o pe pârâta S.C. A - S.R.L. la plata către reclamant a sumei de 17.952,96 lei, cu TVA, reprezentând remunerație datorată artiștilor interpreți, pentru radiodifuzarea fonogramelor de către pârâtă în perioada 1 aprilie 2007 - 30 septembrie 2013, precum și la plata penalităților de întârziere în sumă de 14.103,72 lei; a obligat pârâta să pună la dispoziția CREDIDAM lista fonogramelor utilizate în perioada de referință; a obligat pârâta la plata cheltuielilor de judecată către reclamant în sumă de 2.800 lei.

5. Împotriva acestei sentințe civile a declarat apel pârâta S.C. A - S.R.L., ce a fost înregistrat pe rolul Curții de Apel București - Secția a IV-a civilă.

6. Prin motivele de apel s-a susținut, pe lângă criticile referitoare la debitul principal, că TVA-ul aferent acestuia a fost calculat greșit, în condițiile în care până în data de 1 iulie 2010 a fost de 19% și abia după această dată de 24%.

7. Intimatul-reclamant CREDIDAM a formulat întâmpinare, prin care a arătat că este corectă obligarea pârâtei la plata TVA de 24%, întrucât, potrivit legislației, este aplicabil TVA-ul de la data pronunțării hotărârii judecătorești în baza căreia vor fi emise, ulterior, facturile fiscale purtătoare de TVA. A mai arătat intimatul că este o asociație privată nonprofit, înființată conform Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, cu modificările și completările ulterioare (Ordonanța Guvernului nr. 26/2000), și Legii nr. 8/1996, care îi acordă statutul de organism de gestiune colectivă; că organismele de gestiune colectivă, conform legii dreptului de autor și a drepturilor conexe, au dreptul de a reține o cotă de administrare de maximum 15% pentru acoperirea cheltuielilor efectuate cu colectarea și repartizarea remunerațiilor către titularii de drepturi. Întrucât CREDIDAM este plătitor de TVA, pentru a evita prejudicierea titularilor de drepturi cu sumele care nu mai pot fi recuperate din TVA-ul dedus la buget pentru facturi fiscale neîncasate, CREDIDAM emite înștiințări de plată către utilizatori, urmând ca facturile fiscale să fie emise în momentul în care se confirmă efectuarea plății.

III. Aspectele de admisibilitate reținute de titularul sesizării

8. Prin Încheierea de sesizare din data de 21 octombrie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 34.946/3/2013, Curtea de Apel București - Secția a IV-a civilă a constatat admisibilă sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în raport cu dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, având în vedere următoarele considerente:

- existența unei cauze aflate în curs de judecată - această condiție este îndeplinită, deoarece litigiul în legătură cu care s-a formulat sesizarea se află pe rolul Curții de Apel București - Secția a IV-a civilă;

- cauza să fie soluționată în ultimă instanță - această condiție este îndeplinită, deoarece Curtea de Apel București urmează să soluționeze cauza în ultimă instanță prin pronunțarea unei hotărâri judecătorești care este definitivă, potrivit art. 634 alin. (1) pct. 4 din Codul de procedură civilă coroborat cu art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările ulterioare, având în vedere faptul că tribunalul a fost sesizat cu o acțiune evaluabilă în bani în valoare mai mică de 1.000.000 lei;

- de lămurirea modului de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 126 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 571/2003), respectiv art. 134 și art. 140 din Legea nr. 571/2003 depinde soluționarea litigiului dedus judecătii;

- chestiunea de drept enunțată este nouă, deoarece din consultarea jurisprudenței s-a constatat că asupra acestei probleme Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

IV. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

9. După comunicarea raportului, potrivit dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, părțile au formulat următoarele puncte de vedere asupra chestiunii de drept supuse judecătii:

10. Apelanta-pârâtă S.C. A - S.R.L. a apreciat că încasarea de către organismele de gestiune colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe a comisionului prevăzut de art. 127 alin. (1) lit. i) și art. 134 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 8/1996 nu reprezintă o operațiune efectuată cu plată în sensul art. 126 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 571/2003 și, în consecință, colectarea remunerațiilor pentru utilizarea drepturilor de autor și a drepturilor conexe de către organismele de gestiune colectivă nu poate fi calificată drept o operațiune impozabilă în sensul art. 126 din Legea nr. 571/2003. S-a apreciat că, implicit, a doua întrebare din sesizare rămâne fără obiect.

11. S-a arătat că, potrivit jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene, prestațiile remuneratorii de tipul celor administrate de organismele de gestiune colectivă au ca scop finanțarea compensației echitabile în favoarea titularilor drepturilor de reproducere, vizând așadar un interes general, iar compensația echitabilă nu constituie contravaloarea directă a unor prestații, întrucât ea indemnizează prejudiciul care rezultă pentru acești titulari din reproducerea neautorizată a operelor lor protejate.

12. Prestarea de servicii în cauză nu este una efectuată cu titlu oneros de către o persoană impozabilă care acționează ca atare, nu există un raport juridic direct în care să aibă loc prestații reciproce între, pe de o parte, artiștii interpreți sau executanți în calitate de titulari de drepturi conexe patrimoniale și, respectiv, organismul de gestiune colectivă care acționează în numele lor și, pe de altă parte, organismul de radiodifuziune care utilizează fonogramele.

13. Astfel, obligația utilizatorilor de a plăti remunerația unică echitabilă, respectiv a titularilor drepturilor conexe de a suporta comisionul își are izvorul în lege - art. 98 alin. (1) lit. g¹) și art. 106³ din Legea nr. 8/1996 și metodologiile aplicabile, care determină inclusiv cuantumul remunerației unice echitabile, respectiv art. 127 alin. (1) lit. i) și art. 134 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 8/1996.

14. Intimatul-reclamant CREDIDAM a arătat prin punctul de vedere exprimat după comunicarea raportului întocmit în cauză că, din perspectiva TVA, a acționat în cadrul activității sale în nume propriu, dar pe seama membrilor asociației.

15. Intimatul-reclamant a arătat că CREDIDAM colectează remunerațiile corespunzătoare drepturilor conexe drepturilor de autor a căror gestiune este încredințată de către artiștii interpreți sau executanți, această activitate fiind susținută din sumele colectate anual, dar nu mai mult de 15%.

16. CREDIDAM colectează și repartizează remunerațiile cuvenite artiștilor interpreți sau executanți și realizează propriile venituri, care provin în exclusivitate din taxe de aderare și din cota de administrare/comisionul percepute artiștilor, și nu din activități derulate independent, în relația cu terți.

17. Cota de administrare/Comisionul este datorată/datorat de titularii de drepturi și are destinația de acoperire a cheltuielilor de funcționare a organismului de gestiune colectivă, este datorată/datorat și reținută/reținut în condițiile stabilite de statut, ulterior colectării remunerațiilor și înainte de repartizarea acestora către titulari.

18. Referitor la interpretarea art. 134 și art. 140 din Legea nr. 571/2003 privind faptul generator și, respectiv, exigibilitatea taxei, intimatul-reclamant a arătat că faptul generator reprezintă, conform art. 134 din Legea nr. 571/2003, evenimentul (actul ori faptul juridic) prin care se naște creanța față de bugetul de stat. Exigibilitatea taxei reprezintă, conform art. 134 alin. (2) din Legea nr. 571/2003, data la care autoritatea fiscală devine îndreptățită, în baza legii, să solicite plata de către persoanele obligate la plata taxei, chiar dacă plata acestei taxe poate fi amânată. Și în materie de TVA, obligațiile fiscale sunt stabilite cu termen, fiind datorate cumulat pentru o anumită perioadă fiscală (lună, trimestru) în perioada fiscală următoare. Dreptul de a solicita plata se naște concomitent cu faptul generator, iar termenul legal privește doar executarea obligației patrimoniale. Exigibilitatea plății taxei reprezintă data la care o persoană are obligația de a plăti taxa la bugetul statului, conform prevederilor art. 157 alin. (1) din Legea nr. 571/2003. Exigibilitatea plății taxei intervine la data obligației de a depune decontul de TVA ori altă declarație, termenul fiind comun pentru depunerea declarației și efectuarea plății. Facturarea ulterioară faptului generator trebuie să păstreze "regimul în vigoare la data efectuării operațiunilor respective".

V. Opiniile specialiștilor consultați

19. Prin punctul de vedere transmis la data de 31 mai 2017, după data întocmirii raportului, Agenția Națională de Administrare Fiscală a opinat, în ceea ce privește prima întrebare din sesizare, că organismul de gestiune colectivă din speța de față primește și prestează un serviciu în sfera TVA care constă în colectarea și repartizarea dreptului la remunerația echitabilă a cărei gestiune îi este încredințată, chiar dacă nu are drepturi totale asupra fonogramelor respective, întrucât acționează în nume propriu.

20. Astfel, titularii care au dreptul la remunerația unică echitabilă potrivit art. 123¹ alin. (1) din Legea nr. 8/1996 nu intră în relație directă cu cel care va utiliza efectiv fonograma, ci cu organismul de gestiune colectivă. Acest mod de acțiune transformă organismul de gestiune colectivă într-un cumpărător revânzător din punctul de vedere al TVA.

21. În opinia Agenției Naționale de Administrare Fiscală, sumele colectate de organismul de gestiune colectivă de la utilizatorii efectivi ai fonogramelor reprezintă contravaloarea unei prestări de servicii în sfera TVA, respectiv a acordării dreptului de a "utiliza" fonogramele respective.

22. În consecință, colectarea remunerației unice echitabile de către organismul de gestiune colectivă reprezintă o prestare de servicii cu plată în sensul art. 126 alin. (1) coroborat cu art. 129 din Legea nr. 571/2003, efectuată către utilizatorul efectiv al fonogramei.

23. S-a apreciat că Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din data de 18 ianuarie 2017 pronunțată în Cauza C-37/16 nu este incidentă în această speță, întrucât Curtea de Justiție a Uniunii Europene s-a pronunțat în privința colectării remunerației compensatorii pentru copia privată, iar cauza aflată pe rolul instanței naționale se referă la colectarea remunerației unice echitabile datorate pentru utilizarea de fonograme.

24. Referitor la regimul TVA aplicabil comisionului pe care organismul de gestiune colectivă îl încasează de la titularii de drepturi care sunt membri ai unui organism de gestiune colectivă, acesta reprezintă în opinia exprimată contravaloarea serviciului de reprezentare a intereselor membrilor. Astfel, așa cum se prevede la art. 127 alin. (1) lit. i) și art. 134 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 8/1996, respectivul comision este datorat organismului de gestiune colectivă pentru acoperirea cheltuielilor necesare funcționării.

25. Acest serviciu efectuat în beneficiul titularilor de drepturi reprezintă o operațiune taxabilă din punctul de vedere al TVA, distinctă de serviciul de colectare a remunerațiilor aferente utilizării drepturilor de autor, care este efectuat către utilizatorii/distribuitorii de astfel de drepturi.

26. În ceea ce privește cea de-a doua chestiune, s-a arătat că, pentru a determina cota aplicabilă în cazul facturilor emise de CREDIDAM către utilizatorul de fonograme care datorează remunerația unică echitabilă, trebuie stabilită data prestării pentru operațiunea respectivă.

27. În final, s-a subliniat faptul că stabilirea tratamentului fiscal aplicabil unor operațiuni de

această natură depinde foarte mult de circumstanțele realizării acestora, fiind necesar să se analizeze toate stările de fapt și raporturile juridice care sunt relevante pentru impunere, instanța de judecată fiind îndreptățită să aprecieze relevanța situațiilor de fapt fiscale și să adopte soluția admisă de lege, întemeiată pe constatări complete asupra tuturor împrejurărilor edificatoare în cauză.

VI. Punctul de vedere al titularului sesizării cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

28. Completul de judecată al Curții de Apel București - Secția a IV-a civilă și-a exprimat, prin Încheierea de sesizare din 21 octombrie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 34.946/3/2013, următorul punct de vedere:

29. În primul rând, trebuie lămurit aspectul dacă operațiunea de colectare a remunerațiilor datorate pentru utilizarea drepturilor de autor și a drepturilor conexe, efectuată de către organismele de gestiune colectivă, reprezintă o operațiune impozabilă în sensul art. 126 din Legea nr. 571/2003, aplicabilă raportului juridic dedus judecății.

30. În speță, organismul de gestiune colectivă CREDIDAM colectează drepturile conexe patrimoniale convenite artiștilor interpreți sau executanți, pentru utilizarea prin radiodifuzare a fonogramelor sau a reproducerilor acestora, de la apelanta-pârâtă, în calitate de organism de radiodifuziune.

31. Remunerația unică echitabilă convenită artiștilor interpreți sau executanți pentru utilizarea prin radiodifuzare a fonogramelor sau a reproducerilor acestora nu este colectată de CREDIDAM în nume propriu, ci pe seama acestor titulari.

32. Pentru efectuarea acestui serviciu de colectare a remunerațiilor unice echitabile în numele titularilor de drepturi, aceștia din urmă datorează un comision, al cărui quantum este stabilit prin statutul organismului de gestiune colectivă conform art. 127 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 8/1996, cu condiția de a fi respectată limita maximă de 15% prevăzută de art. 134 alin. (2) lit. b) din lege.

33. Prima condiție prevăzută de art. 126 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 571/2003 pentru a se putea considera că o asemenea operațiune este supusă TVA este aceea ca operațiunea în discuție să constituie o livrare de bunuri sau o prestare de servicii, efectuată cu plată.

34. Având în vedere faptul că Legea nr. 571/2003 definește noțiunea de "prestare de servicii" prin opoziție cu cea de "livrare de bunuri", precum și faptul că operațiunea de colectare a remunerațiilor de către organismul de gestiune în numele titularilor nu constituie în mod cert o livrare de bunuri, rezultă că sunt incidente dispozițiile art. 129 din Legea nr. 571/2003 pentru a stabili dacă operațiunea în cauză constituie o prestare de servicii.

35. În opinia instanței de trimitere, operațiunea de colectare a remunerației unice echitabile, realizată de către organismul de gestiune în numele titularilor drepturilor conexe, constituie o activitate de prestare de servicii ce se poate încadra în dispozițiile art. 129 alin. (1) și (2) din Legea nr. 571/2003 - având în vedere faptul că intimatul-reclamant CREDIDAM este persoană impozabilă și că realizează această operațiune nu în nume propriu, ci în contul titularilor drepturilor conexe dreptului de autor - artiștii interpreți sau executanți ale căror fonograme se pretinde că au fost utilizate de către apelanta-pârâtă, în modalitatea radiodifuzării.

36. În continuare, problema de drept care se ridică este aceea dacă această operațiune de colectare (în privința căreia opinia instanței de trimitere este că poate fi calificată drept o prestare de servicii) este efectuată cu plată.

37. Având în vedere faptul că celelalte condiții prevăzute de art. 126 alin. (1) lit. b) - d) din Legea nr. 571/2003 sunt îndeplinite, de răspunsul la această întrebare depinde însăși calificarea operațiunii în cauză drept impozabilă sau nu, deoarece, dacă comisionul suportat de titularii de drepturi conexe nu poate fi considerat o "plată" în sensul art. 126 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 571/2003, atunci operațiunea efectuată de organismul de gestiune colectivă nu va fi supusă TVA.

38. Astfel, Curtea de Apel București - Secția a IV-a civilă a considerat a fi îndeplinite celelalte

condiții prevăzute de art. 126 alin. (1) lit. b) - d) din Legea nr. 571/2003, deoarece: locul de prestare a serviciilor este în România; prestarea serviciului este realizată de o persoană impozabilă; prestarea serviciului rezultă din una dintre activitățile economice prevăzute la art. 127 alin. (2) [așa cum s-a arătat, opinia instanței de trimitere este în sensul că ne aflăm în prezența unei activități economice decurgând din exploatarea, în numele și pe seama titularilor de drepturi de autor și de drepturi conexe, de bunuri incorporale în scopul obținerii de venituri cu caracter de continuitate, în sensul art. 127 alin. (2) teza finală din Legea nr. 571/2003 și art. 9 alin. (1) teza finală din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată (Directiva 2006/112/CE)].

39. În opinia instanței de trimitere, comisionul încasat de organismul de gestiune colectivă nu poate fi considerat o "plată" în sensul art. 126 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 571/2003.

40. Pentru a ajunge la această concluzie, instanța a avut în vedere modul de redactare a dispozițiilor art. 2 alin. (1) lit. c) din Directiva 2006/112/CE - potrivit căruia prestarea de servicii este supusă TVA dacă este "efectuată cu titlu oneros" de către o persoană impozabilă care acționează ca atare.

41. Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene în interpretarea acestei norme din Directiva 2006/112/CE este în sensul că o prestare de servicii nu este efectuată cu titlu oneros decât în cazul în care între prestator și beneficiar există un raport juridic în care au loc prestații reciproce, plata primită de prestator constituind contravaloarea efectivă a serviciului furnizat beneficiarului (Hotărârea din 3 martie 1994, pronunțată în Cauza C-16/93, paragraful 14; Hotărârea din 27 octombrie 2011, pronunțată în Cauza C-93/10, paragraful 18, și Hotărârea din 3 mai 2012, pronunțată în Cauza C-520/10, paragraful 27). Potrivit acestei jurisprudențe, existența unei legături directe între serviciul prestat și contraprestația primită este, așadar, necesară. Astfel, atunci când activitatea unui prestator constă în furnizarea în exclusivitate a prestațiilor fără o contravaloare directă, nu există o bază de impozitare și aceste prestații nu sunt, așadar, supuse plății TVA.

42. În speță, există un raport juridic triunghiular - între utilizatori (organismele de radiodifuziune), titularii drepturilor conexe patrimoniale (artiștii interpreți sau executanți ale căror fonograme sunt utilizate în modalitatea radiodifuzării) și organismele de gestiune colectivă desemnate de Oficiul Român pentru Drepturile de Autor drept colectori ai remunerațiilor cuvenite artiștilor interpreți sau executanți pentru radiodifuzarea fonogramelor de comerț și a celor publicate în scop comercial sau a reproducerilor acestora de către organismele de radiodifuziune - în care organismele de radiodifuziune care utilizează fonogramele au obligația conform legii și metodologiilor aplicabile să plătească o remunerație unică echitabilă către organismele de gestiune colectivă și în care organismele de gestiune colectivă au dreptul conform legii drepturilor de autor și a drepturilor conexe să rețină un comision stabilit conform statutului propriu, cu limita stabilită conform art. 134 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 8/1996.

43. În opinia instanței de trimitere, nu există un raport juridic direct în care să aibă loc prestații reciproce între, pe de o parte, artiștii interpreți sau executanți în calitate de titulari de drepturi conexe patrimoniale și, respectiv, organismul de gestiune colectivă care acționează în numele lor și, pe de altă parte, organismul de radiodifuziune care utilizează fonogramele. Obligația utilizatorilor de a plăti remunerația unică echitabilă, respectiv a titularilor drepturilor conexe de a suporta comisionul își are izvorul în lege - art. 98 alin. (1) lit. g¹) și art. 106⁵ din Legea nr. 8/1996 și metodologiile aplicabile, care determină quantumul remunerației unice echitabile, respectiv art. 127 alin. (1) lit. i) și art. 134 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 8/1996.

44. În al doilea rând, se impune a fi lămurit modul de interpretare a dispozițiilor art. 134 și 140 din Legea nr. 571/2003, în sensul dacă faptul generator și, respectiv, exigibilitatea taxei, în funcție de care se stabilește cota de TVA aplicabilă, au loc la data utilizării drepturilor conexe de autor care a generat obligația de plată a remunerației unice echitabile sau la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești prin care a fost stabilită obligația de plată amintită.

45. Opinia instanței de trimitere este în sensul că se aplică acea cotă de TVA care este în vigoare la data utilizării drepturilor conexe, pentru următoarele motive:

46. Principiul prevăzut de teza întâi a art. 134 alin. (1) și (4) din Legea nr. 571/2003 este cel conform căruia regimul de impozitare aplicabil este acela în vigoare la data la care intervine faptul generator, iar potrivit art. 134¹ din Legea nr. 571/2003, faptul generator intervine la data prestării serviciilor.

47. De asemenea, potrivit art. 140 alin. (3) din Legea nr. 571/2003, regula este aceea a cotei de TVA în vigoare la data la care intervine faptul generator, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 134² alin. (2), când se aplică cota de TVA în vigoare la data exigibilității taxei.

48. Excepția prevăzută de teza a doua a art. 134 alin. (1) și (4) din Legea nr. 571/2003 este aceea conform căreia, în anumite situații, expres prevăzute de art. 134² alin. (2) din Legea nr. 571/2003, se aplică regimul de impozitare în vigoare la data exigibilității taxei.

49. Instanța de trimitere a reținut că, în speța de față, nu este incidentă niciuna dintre cele trei situații de excepție prevăzute limitativ de art. 134² alin. (2) din Legea nr. 571/2003.

50. În opinia Curții de Apel București este aplicabilă regula prevăzută de teza întâi a art. 134 alin. (1) și (4) din Legea nr. 571/2003 și art. 140 alin. (3) teza întâi din același act normativ, cota TVA fiind aceea în vigoare la data la care intervine faptul generator, respectiv data prestării serviciilor, conform art. 134¹ alin. (1) din Legea nr. 571/2003.

VII. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

51. Curțile de apel Timișoara, Ploiești, Pitești, Oradea, Iași, Craiova, Constanța, Cluj, Bacău, Alba Iulia, Galați și Brașov au comunicat că nu au identificat hotărâri judecătorești cu privire la această problemă de drept.

52. La nivelul Curții de Apel București s-au identificat și comunicat 12 hotărâri judecătorești, toate pronunțate de completurile specializate în materia proprietății intelectuale din cadrul Secției a IV-a civile a acestei curți de apel, Secției a III-a civile și pentru cauze cu minori și de familie a Tribunalului București, respectiv din cadrul fostei Secții a IX-a civile și pentru cauze privind proprietatea intelectuală a Curții de Apel București.

53. Din datele comunicate a rezultat că practica judiciară la nivelul Curții de Apel București este neunitară, după cum urmează:

54. Cu privire la prima problemă de drept din sesizare au fost exprimate trei opinii:

Într-o opinie, activitatea de colectare de către organismul colectiv de gestiune a remunerației datorate pentru utilizarea operelor protejate prin dreptul de autor constituie o prestare de servicii supusă TVA, conform art. 126 alin. (1) și art. 129 alin. (1) din Legea nr. 571/2003.

În altă opinie s-a reținut că, în cazurile în care angajarea răspunderii utilizatorului se face pe temeiul răspunderii civile delictuale, atunci solicitarea de aplicare a TVA este neîntemeiată, față de caracterul de despăgubiri al sumelor de plată rezultate din fapta ilicită de comunicare a operelor muzicale fără autorizarea prin licență și față de prevederile art. 137 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 571/2003 potrivit cărora baza de impozitare a TVA nu cuprinde sumele reprezentând daune-interese stabilite prin hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă.

În cea de-a treia opinie s-a arătat că operațiunea de colectare a remunerațiilor datorate pentru utilizarea drepturilor de autor și a drepturilor conexe, efectuată de către organismele de gestiune colectivă, nu reprezintă o operațiune de prestare de servicii efectuată cu plată, deoarece comisionul încasat de organismul de gestiune colectivă nu poate fi considerat o "plată" în sensul art. 126 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 571/2003. Această opinie se întemeiază pe jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene creată în interpretarea Directivei 2006/112/CE.

55. Cu privire la cea de-a doua problemă de drept au fost exprimate trei opinii:

Într-o opinie, exigibilitatea TVA intervine la data la care are loc faptul generator, potrivit art. 134² alin. (1) din Legea nr. 571/2003, iar faptul generator intervine, potrivit art. 134¹ alin. (1) din același act normativ, la data livrării bunurilor sau la data prestării serviciilor, cu excepțiile prevăzute

de lege. Așadar, TVA aferentă remunerațiilor datorate pentru utilizarea operelor ce constituie obiectul dreptului de autor intervine cel mai târziu la data exigibilității remunerației înseși asupra căreia TVA este calculată. Exigibilitatea nu intervine la data emiterii facturii fiscale, întrucât o asemenea interpretare ar nesocoti natura accesorie a obligației de plată a TVA.

Într-o altă opinie, cota de TVA aplicabilă este cea în vigoare la data la care intervine faptul generator, care este reprezentat de emiterea facturilor fiscale în temeiul hotărârii judecătorești.

În cea de-a treia opinie, cota de TVA aplicabilă este cea în vigoare la data utilizării dreptului de autor care a generat obligația de plată a remunerației, deoarece faptul generator intervine la data prestării serviciilor, potrivit art. 134¹ din Legea nr. 571/2003.

56. La nivelul Secției I civile a Înaltei Curți de Casație și Justiție a fost pronunțată Decizia nr. 380 din 19 februarie 2016 în Dosarul nr. 9.561/3/2009**, prin care s-a reținut că suma de bani solicitată de către organismul de gestiune colectivă pe temeiul răspunderii civile delictuale este exclusă din baza de calcul pentru aplicarea taxei pe valoarea adăugată, potrivit art. 137 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 571/2003, atât timp cât norma se referă la daune-interese stabilite prin hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă, indiferent de cauza juridică a obligației - contractuală sau delictuală.

57. Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Adresa nr. 460/C/687/III-5/2017 din 2 martie 2017, a comunicat că la nivelul Secției judiciare - Serviciul judiciar civil nu se verifică, în prezent, practică judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept care formează obiectul prezentei sesizări.

VIII. Jurisprudența Curții Constituționale și a Curții de Justiție a Uniunii Europene

58. Nu au fost identificate decizii relevante ale Curții Constituționale cu privire la chestiunile de drept ce fac obiectul prezentei sesizări.

59. Prin Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din data de 18 ianuarie 2017 pronunțată în Cauza C-37/16 s-a stabilit că Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2010/45/UE a Consiliului din 13 iulie 2010, trebuie interpretată în sensul că titularii drepturilor de reproducere nu efectuează o prestare de servicii, în sensul acestei directive, în favoarea producătorilor și a importatorilor de suporturi neînregistrate și de aparate de înregistrare și de reproducere de la care organismele de gestiune colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe percep pe seama acestor titulari, însă în nume propriu, remunerații compensatorii pentru vânzarea acestor aparate și suporturi.

IX. Raportul asupra chestiunii de drept

60. Prin raportul întocmit în cauză, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă, s-a apreciat că sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă.

61. Asupra rezolvării de principiu a chestiunii de drept sesizate, opinia judecătorilor-raportori a fost că, în interpretarea dispozițiilor art. 126 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 571/2003, art. 98 alin. (1) lit. g¹) și art. 106⁵ din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, cu modificările și completările ulterioare, artiștii interpreți și executanți nu efectuează o prestare de servicii în favoarea unui terț care utilizează, prin radiodifuzare sau comunicare publică, înregistrări sonore conținând fixarea prestațiilor artistice ale titularilor în cauză.

X. Înalta Curte de Casație și Justiție

62. Examinând sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorii-raportori, punctele de vedere formulate de către părți și chestiunea de drept ce se

solicită a fi dezlegată, constată următoarele:

63. Potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă: "Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată."

64. Norma relevă o serie de condiții de admisibilitate pentru declanșarea acestei proceduri, care se impun a fi întrunite în mod cumulativ, după cum urmează:

- existența unei cauze în curs de judecată;
- cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să o soluționeze în ultimă instanță;
- ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată;
- chestiunea de drept a cărei lămurire se cere să fie nouă;
- Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat și nici să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

65. Primele două condiții de admisibilitate sunt îndeplinite.

66. Cauza în care s-a ivit chestiunea de drept se află în curs de judecată la Curtea de Apel București, pe rolul unui complet de judecată specializat în materia proprietății intelectuale, investit cu soluționarea unui apel într-un litigiu ce are ca obiect cererea formulată de un organism de gestiune colectivă de obligare a unui post de radio la plata remunerației cuvenite artiștilor interpreți sau executanți pentru utilizarea de fonograme prin radiodifuzare și a accesoriilor acestui debit (inclusiv TVA), în temeiul Legii nr. 8/1996.

67. Determinarea competenței și a căii de atac deschise împotriva hotărârii intră în atribuțiile instanței de trimitere, iar constatările sale pe acest aspect sunt suficiente în verificarea admisibilității sesizării în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă.

68. Completul de judecată care a adresat întrebarea s-a considerat legal investit cu soluționarea apelului împotriva sentinței pronunțate de Tribunalul București și, de asemenea, a apreciat că judecă în ultimă instanță, hotărârea sa nefiind supusă recursului.

69. În ceea ce privește condiția ca soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată să depindă de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere, se rețin următoarele:

70. Motivele de apel au vizat, în ceea ce privește taxa pe valoarea adăugată (TVA) ce a fost aplicată prin hotărârea primei instanțe la remunerația stabilită în sarcina părâtei persoană juridică, chestiunea cotei de TVA.

71. În cursul judecării apelului, instanța a pus în discuție chestiunile ce constituie obiect al sesizării de față, anume calificarea colectării remunerațiilor de către organismele de gestiune colectivă drept operațiune impozabilă, în raport cu faptul încasării unui comision, precum și data la care este datorată TVA.

72. În situația în care sesizarea vizează o chestiune ce nu a fost invocată ca atare prin motivele de apel, dar a fost invocată din oficiu și pusă în discuția părților, revine instanței de trimitere obligația să aprecieze dacă eventualul răspuns poate fi valorificat în soluționarea litigiului, ca motiv de apel de ordine publică, motiv de apel implicit sau printr-un alt mijloc procesual.

73. Pentru aprecierea condiției legăturii cu cauza este suficientă că ambele întrebări din sesizare au în vedere chestiuni ce interesează soluționarea apelului, astfel încât această condiție se consideră a fi îndeplinită.

74. Întrucât această condiție presupune ca răspunsul la chestiunea de drept să fie în mod efectiv valorificat în cauză, urmează a se avea în vedere categoria de titulari de drepturi în care se încadrează părțile din cauză și aspectele specifice raporturilor juridice ale acestora cu terții.

75. Totodată, este îndeplinită și condiția noutății chestiunii de drept a cărei rezolvare de principiu se solicită, chiar dacă această chestiune nu vizează un act normativ recent, dată fiind jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene formată în interpretarea Directivei 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată.

76. În ceea ce privește ultima condiție de admisibilitate se constată că Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat asupra chestiunii de drept, iar chestiunea de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

77. Referitor la fondul sesizării se constată că litigiul pendinte pe rolul instanței de trimitere a fost generat de utilizarea neautorizată de către un post de radio de fonograme conținând prestații ale unor artiști interpreți sau executanți, iar organismul de gestiune colectivă a solicitat în cauză obligarea utilizatorului la plata remunerațiilor cuvenite titularilor drepturilor conexe, cu TVA, și a penalităților de întârziere.

78. În raport cu data utilizării (2007 - 2013) este aplicabilă Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, abrogată cu începere de la 1 ianuarie 2016.

79. Față de obiectul cererii deduse judecății, prin prima întrebare formulată, instanța de trimitere urmărește, în esență, a se clarifica dacă operațiunea de colectare a remunerațiilor pentru utilizarea drepturilor de autor și a drepturilor conexe de către organismele de gestiune colectivă (denumită în continuare remunerație) poate fi calificată drept o operațiune impozabilă în sensul art. 126 din Legea nr. 571/2003.

80. Potrivit art. 126 din Legea nr. 571/2003, pentru ca o operațiune să fie considerată impozabilă din punctul de vedere al taxei pe valoarea adăugată (TVA) este necesară întrunirea cumulativă a mai multor condiții.

81. Întrebarea instanței de trimitere are în vedere doar prima condiție, astfel încât, în limitele sesizării, se impune ca răspunsul să fie circumscris acesteia, independent de condițiile prevăzute de art. 126 alin. (1) lit. b) - d) din Legea nr. 571/2003.

82. În conformitate cu art. 126 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 571/2003, poate fi socotită drept operațiune impozabilă din perspectiva TVA orice operațiune "care, în sensul art. 128 - 130, constituie sau sunt asimilate cu o livrare de bunuri sau o prestare de servicii, în sfera taxei, efectuate cu plată".

83. Astfel cum rezultă din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 44/2004, cu modificările și completările ulterioare, condiția din art. 126 alin. (1) lit. a) referitoare la "plată" implică existența unei legături directe între operațiune și contrapartida obținută.

84. În logica întrebării instanței de trimitere, calificarea ca operațiune impozabilă a remunerației ar putea depinde de calificarea drept "plată", în sensul normei anterioare, a comisionului ce i se cuvine organismului de gestiune colectivă în baza art. 127 alin. (1) lit. i) și art. 134 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 8/1996.

85. Urmează a se verifica din această perspectivă relevanța încasării comisionului de către organismul de gestiune colectivă.

86. Obiectul principal de activitate al oricărui organism de gestiune colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe, după cum rezultă din art. 124 al Legii nr. 8/1996, îl constituie "colectarea și repartizarea drepturilor a căror gestiune le este încredințată de către titulari".

87. Gestiunea colectivă a dreptului de autor și/sau a drepturilor conexe - cea efectuată de către un organism de gestiune colectivă, atunci când titularii optează pentru o asemenea modalitate ori gestiunea individuală nu poate fi exercitată - se exercită pe bază de mandat acordat de către acei titulari de drepturi care au creat în mod direct organismul de gestiune colectivă, prin liberă

asociere, și care sunt membri ai acestuia (art. 125 din Legea nr. 8/1996).

88. Comisionul vizat de art. 127 alin. (1) lit. i) și art. 134 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 8/1996 este datorat de titularii de drepturi care sunt membri ai unui organism de gestiune colectivă și are destinația de acoperire a cheltuielilor de funcționare a acelui organism.

89. Așadar, comisionul interesează exclusiv raporturile juridice dintre organismul de gestiune colectivă și membrii săi, titulari de drepturi, fiind datorat și reținut efectiv (în condițiile prevăzute de statutul fiecărui organism de gestiune colectivă) ulterior colectării remunerațiilor și înainte de repartizarea acestora către titulari.

90. În măsura în care comisionul poate fi calificat drept o "plată" în sensul art. 126 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 571/2003, atare plată ar caracteriza o eventuală livrare de bunuri/prestare de servicii către membrii asociației organism de gestiune colectivă, deci către titularii de drepturi înșiși, ca beneficiari, ținând cont de cerința existenței "unei legături directe între operațiune și contrapartida obținută", în termenii din norma metodologică.

91. În condițiile în care în litigiul pendinte se pretinde plata de către utilizator a remunerațiilor cuvenite titularilor drepturilor conexe din utilizarea acestora, înseamnă că se pune problema dacă se poate identifica o "operațiune impozabilă", în ceea ce privește TVA, în derularea chiar a raportului juridic direct legat de utilizarea drepturilor conexe. Prin prisma condiției din art. 126 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 571/2003, interesează în cauză dacă remunerația însăși reprezintă o "plată", decurgând din legătura directă cu utilizarea de către un terț.

92. Încasarea comisionului de către organismul de gestiune colectivă nu asigură o legătură directă cu utilizarea drepturilor conexe de către un terț, deci calificarea operațiunii de colectare a remunerațiilor ca operațiune impozabilă în sensul art. 126 din Legea nr. 571/2003 nu depinde de calificarea comisionului ca fiind sau nu o "plată".

93. S-ar putea considera că, dimpotrivă, chestiunea comisionului depinde de aspectul referitor la remunerație, arătat anterior, atât timp cât comisionul este parte din remunerația încasată, cea pe care organismul de gestiune colectivă o reține pentru cheltuielile proprii. Această chestiune nu se impune însă a fi clarificată în cauză, față de considerentele expuse mai sus la paragrafele 85 - 91.

94. Constatarea de la paragraful 92 nu este pusă în discuție de eventuala incidență a dispozițiilor art. 129 alin. (2) din Legea nr. 571/2003, potrivit cărora "Atunci când o persoană impozabilă care acționează în nume propriu, dar în contul altei persoane, ia parte la o prestare de servicii, se consideră că a primit și a prestat ea însăși serviciile respective".

95. Pe acest temei, taxa pe valoarea adăugată aferentă serviciului prestat de un intermediar ar fi aplicabilă la contravaloarea serviciului distinct la care a participat, și nu la contravaloarea serviciului propriu prestat.

96. Chiar dacă s-ar califica însă actul de colectare a remunerației de către organismul de gestiune colectivă drept o intermediere de servicii, se observă că cerința esențială de aplicare a normei este aceea ca intermedierea să vizeze o "prestare de servicii", care trebuie să reprezinte o operațiune impozabilă de sine stătătoare, distinctă de serviciul prestat de intermediar.

97. Și în acest caz, tot raportul juridic direct legat de utilizarea drepturilor conexe interesează în cauză, aplicarea art. 129 alin. (2) din Legea nr. 571/2003 depinzând așadar de clarificarea acestuia din perspectiva identificării unei operațiuni impozabile în sensul art. 126 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 571/2003.

98. Urmează a se cerceta în continuare dacă titularii de drepturi conexe din categoria celor din prezenta cauză efectuează o livrare de bunuri/prestare de servicii, în sensul art. 126 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 571/2003, în favoarea unui terț care utilizează, prin radiodifuzare, înregistrări sonore conținând fixarea prestațiilor artistice ale titularilor în cauză.

99. Potrivit art. 129 alin. (1) din Legea nr. 571/2003, "Se consideră prestare de servicii orice operațiune care nu constituie livrare de bunuri, așa cum este definită la art. 128". Alin. (3) al aceleiași norme enumeră exemplificativ câteva operațiuni care sunt considerate prestări de servicii din punctul de vedere al TVA. La lit. b) din alin. (3) este prevăzută în mod expres "cesiunea

bunurilor necorporale, indiferent dacă acestea fac sau nu obiectul unui drept de proprietate, cum sunt: transferul și/sau cesiunea drepturilor de autor, brevetelor, licențelor, mărcilor comerciale și a altor drepturi similare".

100. Atât art. 126, cât și art. 129 din Legea nr. 571/2003 au corespondent în Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată, reprezentând echivalentul art. 2 alin. (1) lit. c), art. 24 și art. 25 lit. a) din directivă.

101. Directiva, ca act al Uniunii Europene, nu produce, de regulă, efect direct în dreptul intern, însă trebuie ținut cont de obligația ce revine instanței naționale de a interpreta dreptul intern în conformitate cu dreptul Uniunii Europene, consacrată prin Hotărârea din Cauza C-14/83 Von Colson și Kamann pronunțată de Curtea de Justiție a Uniunii Europene și menționată constant în jurisprudența Curții. Astfel, în Hotărârea pronunțată în Cauza C-282/10 Maribel Dominguez (cauză ce viza interpretarea unei directive), Curtea a arătat că "principiul interpretării conforme impune (...) ca instanțele naționale să facă tot ce ține de competența lor, luând în considerare ansamblul dreptului intern și aplicând metodele de interpretare recunoscute de acesta pentru a garanta efectivitatea deplină a directivei în discuție și pentru a identifica o soluție conformă cu finalitatea urmărită de aceasta (...)" - paragraful 27 din hotărâre, cu jurisprudența acolo citată.

102. În temeiul principiilor efectului direct și al priorității dreptului Uniunii Europene față de legile interne, revine instanțelor naționale obligația de interpretare a legii naționale ce transpune directiva prin prisma textului și a finalității acelu act.

103. Prin Hotărârea pronunțată la data de 18 ianuarie 2017 în Cauza C-37/16, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a interpretat dispozițiile art. 2 alin. (1) lit. c), art. 24 și art. 25 lit. a) din Directiva 2006/112/CE în sensul că "titularii drepturilor de reproducere nu efectuează o prestare de servicii, în sensul acestei directive, în favoarea producătorilor și a importatorilor de suporturi neînregistrate și de aparate de înregistrare și de reproducere de la care organismele de gestiune colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe percep pe seama acestor titulari, însă în nume propriu, remunerații compensatorii pentru vânzarea acestor aparate și suporturi".

104. Se observă că titularii de drepturi din prezenta cauză sunt diferiți de cei din cauza soluționată de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene.

105. Cu toate acestea, avându-se în vedere obligația deja menționată ce revine instanței naționale, urmează a se verifica dacă finalitatea directivei este atinsă prin interpretarea legii naționale în mod similar interpretării făcute de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în respectiva hotărâre.

106. În acest context, se apreciază că artiștii interpreți și executanți, ca titulari de drepturi conexe, nu efectuează o prestare de servicii, în sensul art. 126 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 571/2003, în favoarea unui terț care utilizează, prin radiodifuzare, înregistrări sonore conținând fixarea prestațiilor artistice ale titularilor în cauză.

107. Curtea de Justiție a Uniunii Europene a reținut două argumente principale pentru care a considerat că nu este vorba despre o "prestare de servicii", ca operațiune cu titlu oneros (echivalentul condiției "cu plată" din Legea nr. 571/2003):

108. Nu există un raport juridic în care au loc prestații reciproce între titularii drepturilor (de reproducere), pe de o parte, titularii drepturilor sau, eventual, organismul de gestiune colectivă a unor asemenea drepturi și, pe de altă parte, producătorii și importatorii de suporturi neînregistrate și de aparate de înregistrare și de reproducere. Obligația de a plăti prestații remuneratorii precum cele în discuție în litigiul principal este impusă acestor producători și importatori în temeiul legii naționale, care determină și cuantumul lor.

109. Compensația echitabilă convenită titularilor nu constituie contravaloarea directă a unei oarecare prestații, întrucât este legată de prejudiciul care rezultă pentru acești titulari din reproducerea neautorizată a operelor lor protejate.

110. În raport cu aceste argumente, Curtea nu a mai verificat natura prestării de servicii și din perspectiva unei cesiuni a unui bun necorporal.

111. Aceste considerente sunt aplicabile mutatis mutandis și în situația titularilor de drepturi conexe din cauză.

112. În conformitate cu art. 98 din Legea nr. 8/1996, artistul interpret sau executant are, ca regulă, dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza ori de a interzice actele de utilizare de către terți a interpretării sau a execuției sale.

113. Acest drept este conservat și în cazul unei utilizări prin radiodifuzarea și comunicarea publică ale interpretării sau ale execuției sale, cu excepția situației în care interpretarea ori execuția a fost deja fixată sau radiodifuzată, potrivit art. 98 alin. (1) lit. g) din lege.

114. În situația de excepție menționată, titularii au dreptul numai la remunerație echitabilă [art. 98 alin. (1) lit. g¹)], care se stabilește și se colectează conform procedurii prevăzute la art. 131, 131¹, 131² și 133 [art. 98 alin. (3)].

115. Această prevedere este reluată într-o altă formă în art. 106⁵ din lege, cu referire expresă la utilizarea fonogramelor, în sensul că "Pentru utilizarea directă sau indirectă a fonogramelor publicate în scop comercial ori a reproducerilor acestora prin radiodifuzare sau prin orice modalitate de comunicare către public, artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme au dreptul la o remunerație unică echitabilă".

116. Se menționează și în aceste cazuri stabilirea și colectarea remunerației conform art. 131, 131¹, 131² și 133 din Legea nr. 8/1996.

117. Normele la care se face trimitere prevăd stabilirea drepturilor patrimoniale convenite prin metodologii pe domenii de activitate, negociate cu utilizatorii în vederea plății acestor drepturi, în cazul acelor opere al căror mod de exploatare face imposibilă autorizarea individuală de către titularii de drepturi.

118. Colectarea remunerației echitabile se face prin intermediul organismului de gestiune colectivă desemnat drept colector unic de către Oficiul Român pentru Drepturile de Autor, în speță, reclamanta din cauză.

119. Așadar, este vorba despre o situație similară cu cea în care s-a pronunțat Curtea de Justiție a Uniunii Europene prin hotărârea cu efecte obligatorii.

120. Prin aplicarea raționamentului juridic din acea hotărâre se poate conchide că în cauză nu există un raport juridic direct în sensul art. 126 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 571/2003, bazat pe prestații reciproce între titularii drepturilor conexe din cauză și un terț care face o radiodifuzare sau o comunicare publică a interpretării sau a execuției sale deja fixate pe suporturi.

121. De asemenea, remunerația echitabilă convenită titularilor nu constituie contravaloarea directă a unei prestații anume, întrucât este legată de prejudiciul care rezultă pentru acești titulari din reproducerea neautorizată a operelor lor protejate.

122. Această din urmă concluzie se impune cu atât mai mult în raport cu obiectul și cauza litigiului pendinte, în care pretențiile au fost formulate tocmai în considerarea utilizării neautorizate de către un terț.

123. Față de toate considerentele expuse, rezultă că artiștii interpreți și executanți nu efectuează o prestare de servicii, în sensul art. 126 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 571/2003, în favoarea unui terț care utilizează, prin radiodifuzare sau comunicare publică, înregistrări sonore conținând fixarea prestațiilor artistice ale titularilor în cauză.

124. În consecință, răspunsul la prima întrebare din sesizare este că, în interpretarea dispozițiilor art. 126 alin. (1) lit. a) și art. 129 din Legea nr. 571/2003, art. 98 alin. (1) lit. g¹) și art. 106⁵ din Legea nr. 8/1996, colectarea de către organismul de gestiune colectivă a remunerațiilor convenite artiștilor interpreți și executanți pentru radiodifuzarea sau comunicarea publică a înregistrărilor sonore conținând fixarea prestațiilor artistice ale acestora nu reprezintă o operațiune impozabilă din punctul de vedere al taxei pe valoarea adăugată.

125. În ceea ce privește cea de-a doua întrebare, se constată că premisa acesteia este aceea în care este vorba despre o operațiune impozabilă în sensul art. 126 alin. (1) lit. a) din Legea nr.

571/2003, solicitându-se a se clarifica momentul în raport cu care se stabilește cota de TVA aplicabilă.

126. Cum răspunsul la prima întrebare este în sensul că nu se datorează taxa pe valoarea adăugată în speță, se constată că cea de-a doua întrebare nu mai are obiect.

127. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 519, cu referire la art. 521 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția a IV-a civilă în Dosarul nr. 34.946/3/2013 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea dispozițiilor art. 126 alin. (1) lit. a) și art. 129 din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, art. 98 alin. (1) lit. g¹) și art. 106⁵ din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, cu modificările și completările ulterioare, colectarea de către organismul de gestiune colectivă a remunerațiilor convenite artiștilor interpreți și executanți pentru radiodifuzarea sau comunicarea publică a înregistrărilor sonore conținând fixarea prestațiilor artistice ale acestora nu reprezintă o operațiune impozabilă din punctul de vedere al taxei pe valoarea adăugată.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 19 iunie 2017.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

GABRIELA ELENA BOGASIU

Magistrat-asistent,

Mihaela Lorena Mitroi